

Editorial

Ostatni, czwarty numer Farmakoterapii w Psychiatrii i Neurologii z roku 2008 otwiera artykuł specjalny prof. Wojciecha Kostowskiego, wybitnego polskiego psychofarmakologa, wieloletniego kierownika Zakładu Farmakologii i Fizjologii Układu Nerwowego Instytutu Psychiatrii i Neurologii, członka Korespondenta PAN, dotyczący związku mechanizmów uzależnień od substancji psychoaktywnych z mechanizmami pamięci. Wykazanie, że substancje uzależniające o różnych cechach farmakologicznych uruchamiają w mezo limbicznym układzie nagrody procesy związane z pamięcią może spowodować nowatorskie podejście do biologicznej terapii uzależnień. W terapii takiej można by m.in. wykorzystać specyficzne działanie na układ glutaminergiczny, na mechanizmy długotrwałej potencjalizacji w hipokampie, a przede wszystkim na procesy konsolidacji i rekonsolidacji śladów pamięciowych związanych z użyciem środka uzależniającego. Należy tutaj przywołać również artykuł redakcyjny dr Jacka Dębca zamieszczony w 3-4 numerze Farmakoterapii w Psychiatrii i Neurologii z roku 2006 mówiący, w kontekście perspektyw leczenia zespołu stresu pourazowego, o możliwości wpływu na konsolidację śladów pamięciowych poprzez działanie na układ noradrenergiczny.

Oddziaływanie na procesy pamięciowe związane z warunkowaniem instrumentalnym poprzez wpływ na syntezę białek przedstawia w kolejnym artykule współpracownik i wychowanek profesora Kostowskiego, dr Paweł Mierzejewski. Poznanie roli syntezy nowych białek w mózgu w procesach konsolidacji, przywołania i rekonsolidacji pamięci otwiera nowe perspektywy w leczeniu zarówno uzależnień, jak również innych zaburzeń psychicznych.

W niniejszym zeszycie opublikowane są trzy artykuły poglądowe stanowiące pokłosie konferencji „Równowaga funkcji dopaminergicznych”, jaka odbyła się w Warszawie w dniach 18-19 kwietnia, a której organizatorem była prof. Małgorzata Rzewuska i Sekcja Psychofarmakologii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego.

W pierwszym z nich, autorzy z Kliniki Psychiatrii Dorosłych Collegium Medicum UJ w Krakowie (Dominika Dudek i Marcin Siwek) zwracają uwagę na rolę układu dopaminergicznego w patogenezie i leczeniu zaburzeń depresyjnych. Przytaczają przede wszystkim argumenty farmakologiczne, takie jak wpływ stosowanych obecnie leków przeciwdepresyjnych na przeżywalność dopaminergiczną w mózgu oraz działanie terapeutyczne w depresji środków wpływających na układ dopaminergiczny. Obok buspironu, leku przeciwdepresyjnego, należą tutaj m.in. leki stosowane w chorobie Parkinsona (pramipeksol, amantadyna), leki psychostymulujące oraz atypowe leki neuroleptyczne (amisulprid).

Prof. Urszula Fiszer z Kliniki Neurologii i Epileptologii CMKP w Warszawie przedstawia problem zaburzeń związanych ze stosowaniem prekursora dopaminy, lewodopy, podstawowego leku zwiększającego w celach terapeutycznych mózgowe stężenie dopaminy u pacjentów z chorobą Parkinsona. Autorka omawia mechanizmy ośrodkowe i obwodowe związane z występowaniem fluktuacji i dyskinez ruchowych w trakcie stosowania lewodopy oraz strategię ukierunkowaną na zmniejszenie objawów ubocznych takiej farmakoterapii.

Prof. Małgorzata Rzewuska omawia amisulprid, selektywnego antagonistę receptorów dopaminergicznych D₂/D₃, klasyfikowanego jako lek przeciwpsychotyczny drugiej generacji. Najbardziej aktualne dane wskazują na wysoką skuteczność terapeutyczną amisulpridu w zakresie szerokiego spektrum objawów schizofrenii oraz bardzo dobrą tolerancję somatyczną (z wyjątkiem hiperprolaktynemii).

O prymat ważności w schizofrenii w ostatnim okresie coraz śmielej konkuruje z układem dopaminergicznym układ glutaminergiczny. Jak dotychczas jednak, wyniki badań genetyczno-molekularnych wskazujących na znaczenie genów układu glutaminergicznego w predyspozycji do schizofrenii (neureguliny, dysbidyny czy DAO)

w małym stopniu przekładają się na terapię tej choroby. Wyjątek może stanowić ostatnie doniesienie wskazujące na możliwość przeciwpsychotycznego działania środka wpływającego agonistycznie na metabotropowe receptory glutaminergiczne typu 2/3 (Patil i wsp., *Nature Medicine* 2007, 13, 1102). Dr Dominik Strzelecki z Kliniki Zaburzeń Afektywnych i Psychotycznych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi omawia zastosowanie leków działających na układ glutaminergiczny, takich jak koagoniści receptora glicynowego (D-seryna, D-cykloseryna, D-alanina) oraz inhibitory transportera glicynowego (sarkozyna). Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że leki te stosowane jako wspomaganie terapii neuroleptycznej wywierają korzystne działanie na objawy deficytowe schizofrenii..

W obecnym numerze „Farmakoterapii w Psychiatrii i Neurologii” ponawiamy informację dotyczącą 9 Światowego Zjazdu Psychiatrii Biologicznej, który odbędzie się w Paryżu w dniach 28 czerwca – 2 lipca 2009 roku. Dla osób pragnących w nim uczestniczyć ważna będzie informacja, że termin nadsyłania abstraktów zjazdowych został przedłużony do 28 stycznia 2009.

Mam nadzieję, że lektura kolejnego numeru naszego pisma będzie przyjemna i inspirująca, a wszystkim czytelnikom życzę pełnego pomyslności i sukcesów roku 2009

Prof. dr hab. med. Janusz Rybakowski